

FRIESLAND

P. Breuker

Over de spelling

De spelling van het Fries is vastgelegd in de *Staetestavering* uit 1976. Een overzicht van deze spelling is ook opgenomen in: J. Boersma, *De Fryske stavering*. Leeuwarden 1980³.

Afhankelijk van de regio kan een gespelde *ei* worden uitgesproken als *ij* of als *aai*. Het Friese *mei* uit zin 82 klinkt daarom in Koudum als *maai*, in Bergum als *mij*.

De *oa* kan op twee manieren worden uitgesproken. *Toarn-* in het woord *toarnbeijen* (zin 82) kan daarom door de een worden uitgesproken als *toorn-*, door de ander als *twarn-*.

De korte *i* als in *niet* wordt in het Fries geschreven met *y*: *sykjen* ('zoeken'; zin 82). In open lettergreep wordt evenwel een *i* genoteerd: *trime* ('sport'; zin 83).

De *ú* in woorden als *út* ('uit') in zin 83 is in de regel de weergave van de korte *uu*-klank uit *Huub*. Voor een *f* of *ch* kan *ú* evenwel ook lang zijn, zoals in *muur*.

De combinatie *uo* in woorden als *kuorke* ('korfje') uit zin 82 houdt in de uitspraak zo ongeveer het midden tussen *oe* en *wo*.

Het Friese lidwoord *it* wordt anders geschreven maar is verder gelijk aan het Nederlandse 't.

Het Friese lidwoord *in* wordt anders geschreven maar is verder gelijk aan het Nederlandse 'n.

In woorden als *gien* ('gaan'; zin 82) wordt de *ie* uitgesproken als in Nederlandse woorden als *vier* met een duidelijk stomme *e* na de *ie*-klank.

- RND zin 82: Haar dochtertje is met een korfje naar 't bos gegaan om braambeziën te plukken.
- Fries: Har dochterke (famke) is mei in kuorke nei de bosk ta gien om toarnbeijen to sykjen (totoarnbeisykjen).

Koudum ha, fa, mkə ɪzma, 'əŋkarkə na, ɪət bus^(k)ta, gi·əntum
ta, mba, jən tə sikjən
Har famke is mei in kuorke nei it bosk ta gient om toarnbeijen te sykjen.

Holwerd har famkə ɪz maiə^ɔ k^uurkə ne, ɪt bus^kta gi·ən um
t^uamba^ˈjən tə sikjən
Har famke is mei in kuorke nei it bosk ta gien om toarnbeijen te sykjen.

Dronrijp ha, fa, mkə ɪz ma, 'əŋkuorkə na, ɪt bosk tagi^ˈn
umt^ua, mba, jən tə sikjən
Har famke is mei in kuorke nei it bosk ta gien om toarnbeijen te sykjen.

Bergum ha famkə ɪz me^ˈəŋ k^uurkə ne^ˈɪt bus^(k) ta gu, ŋum
t^uambə^ˈjən tə sikjən
Har famke is mei in kuorke nei it bosk ta gon om toarnbeijen te sykjen.

- RND zin 83: Daar is een sport uit die ladder.
- Fries: Der mist in trime út dy ljedder.

Koudum də mistŋ tre:də ytiledə
Der miste in trede út 'e leider.

Holwerd dər mistŋ trim ytə ljerə
Der miste in trime út 'e ljerre.

Dronrijp dər mistənt timə ytiledə
Der miste in trime út 'e ljedder.

Bergum də^ˈ mistŋ trim ytə le^ˈdər
Der miste in trime út 'e leider.

- RND zin 121: 't Water zal dadelijk gaan koken; 't kookt al.
- Fries: It wetter sit tsjin it sieden oan. It siedt al.

Koudum ət vətər sɪtsjɪnt kəkjən oən əf ət so, rət - ət kəkət əl
It wetter sit tsjin it kokjen oan / it sorret / it kokket al.

Holwerd

twetər sɪtsjɪnt si³rɪ ũ³n - ət si³t ɔl

It wetter sit tsjin it sieden/sieren oan / it siedt al.

Dronrijp

ət vet^{ɔf} sɪtsjɪntsi³dno³n - ət si³tɔl

It wetter sit tsjin it sieden/sieren oan / it siedt al.

Bergum

ət vetər sit *of* is(ts) jɪntsi³dɪ ũ³n

It wetter sit / is (ts)jint sieden oan.